sponsored by KEF The experience of sound

Theo Wubbolts

Een 'beetje buiten de orde' van deze rubriek wil ik graag de aandacht vestigen op een bijzondere tentoonstelling: 'Het geheim van Polen: Middeleeuwse Meesterwerken'. In eerdere uitgaven heb ik aandacht besteed aan speciale SACD-producties van het label Channel Classics, te weten werken van J.S. Bach. In 2002 was dat het Weihnachtsoratorium (CCS SA 20103), de Johannes Passion (CCS SA 22005) uit 2004 en de Hohe Messe (CCS SA 25007) uit 2006. Deze drie producties zijn gerecenseerd in HVT en geroemd om de bijzondere mooie opnamekwaliteit maar zeker ook vanwege de bibliofiele bijdrage van Museum Catharijneconvent te Utrecht. Het is naar aanleiding van de recensies van deze SACD-producties dat ik de tentoonstelling heb mogen en kunnen bezoeken.
De kunstwerken op tentoonstelling zijn een selectie van 27 objecten; altaarstukken, schilderijen en beelden. Deze geven een overzicht uit het middeleeuwse Polen, dat toentertijd in verbinding stond op (kunst-)historisch gebied met kunstenaars uit heel Europa. In mijn belangstelling voor de muziek, zijn ook de andere kunstvormen daar onlosmakelijk mee verbonden. Van harte aanbevolen derhalve.
'Middeleeuwse Meesterwerken' is te bezichtigen tot en met 6 januari 2008. Museum Catharijneconvent, Lange Nieuwstraat 38, open van maandag t/m vrijdag van 10.00-17.00 uur en zater-/zondag van 11.00-17.00 uur. Toegang € 10,00. Beurscatalogus € 29,95. Zie ook www.catharijneconvent.nl

Gregoriaans

Consortium Vocale Oslo / Alexander M. Schweitzer
Opname september 2006, Ringsaker kerk Oslo
Lindberg Lyd 2L43
DSD 2.0 en 5.0, PCM 2.0

Van het jonge Noorse label 2L, dat staat voor Lindberg Lyd van de opnametechnicus Morten Lindberg – de volgende maand kom ik daar op terug – bespreek ik hier de eerste uit de serie welke mij toegestuurd werd. Het is er een in één van mijn lievelingsgenres: het Gregoriaans. Op deze plek specifiek gekozen omdat ik al lopend over de tentoonstelling hiernaast besproken deze muziek hoor, ook als er niet gezongen wordt… Wat dit relatief jonge ensemble – opgericht in 1998 – van negen heren ten gehore brengt, is van grote zuiverheid en opperste schoonheid. Ik meen met enige kennis van zaken te kunnen spreken omdat de Gregoriaanse traditie en uitvoeringspraktijk mij niet geheel vreemd is. Komaf zal ik maar zeggen. Gregoriaans gezongen zoals het gezongen moet worden: als een ademende stroom van klanken, gedragen op een tijdloze golfbeweging van gewijde teksten en een mystieke wereld verklankend. De opname is buitengewoon fraai, doorzichtig en er is veel zorg besteed aan het tekstboek. Kortom: salve!

Carlo Gesualdo

Madrigalen boek IV
Kassiopeia Quintet
Opname juli 2006, Ned. Hervormde Koepelkerk Renswoude
Globe GLO 5224
PCM 2.0

Het Kassiopeia Quintet is opgericht aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag in 1999 bestaande uit zangers uit Portugal, Israël en Nederland. Sinds 2004 zijn ze bezig met het opnemen van de reeks madrigalenbundels van Don Carlo Gesualdo (1566-1613) voor het Nederlandse label Globe. Madrigalen, wat zijn dat eigenlijk? Oorspronkelijk, in de middeleeuwen, was het een herderslied. Na ca.1520 een meerstemmige compositie voor zang a capella op wereldlijke, meestal Italiaanse, teksten. Het bekendst zijn tegenwoordig de madrigalen uit de renaissance. Don Carlo Gesualdo was naast componist ook vorst van Venosa (een stadsstaatje in de buurt van Napels) én had een reputatie als moordenaar van zijn vrouw en haar minnaar. Desondanks bleef hij als componist gevierd. Het Kassiopeia Quintet is inmiddels aangeland bij boek IV. De eerdere delen werden goed ontvangen. Dit deel IV is wederom een mooie, verfijnde en doorzichtige uitvoering van deze polyfone muziek met veel chromatische lijnen. Wat hierin ook bijdraagt is de opname in de Koepelkerk van Renswoude met zijn mooie akoestiek voor kleine ensembles. Een goede keuze. (Eric Bleys)

G. Bouzignac

Motetten
Sächsisches Vocalensemnle / Matthias Jung
Opname 2006, Michaeliskirche Bautzen
Tacet S156
DSD 2.0 en 5.0, PCM 2.0

Van deze componist is weinig bekend. In het tekstboeke wordt uitvoerig verhaald over de tijd waarin Bouzignac leefde, eind zestiende en begin zeventiende eeuw, en de plaatsen waar hij heeft geleefd en gewerkt. Veder wordt een en ander in historisch en musicologisch perspectief geplaatst, wat helpt deze vocale muziek te begrijpen en waarderen. Even ter uitleg: motetten zijn meerstemmige koorwerken op bijbelse of liturgische teksten, soms in de landstaal, vaak ook in het Latijn. De opname is fantastisch mooi, evenwichtig, zonder randjes en andere stem(mings)bedervende artefacten. Dit laatste is op zich al heel moeilijk voor elkaar te krijgen omdat de menselijke stem naast veel energie ook veel veelkleurigheid in zich heeft dat op de band moet worden gezet. Dat is overigens bij het opnameteam van het label Tacet altijd dik in orde. Met deze productie wordt de pure SuperAudio-liefhebber eens echt verwend. Op de 22 tracks wordt steeds in andere opstelling van de zangers de muziek weergegeven. Een heel bijzondere ervaring. Aanbevolen derhalve!

J. Haydn

Strijkkwartetten
The Amsterdam String Quartet
Opname augustus 2006, Doopsgezinde Kerk te Deventer
Channel Classics CCS SA 25907
DSD 2.0 en 5.0, PCM 2.0

Bij de eerste klanken uit je luidspreker valt het je op: hier wordt gespeeld op historische instrumenten. Is dat dan vals of gemeen aan het oor? Met kapitalen geschreven: neen, maar in dit geval een regelrechte weldaad. Je moet natuurlijk wel van het genre strijkkwartet houden. Vier strijkers buiten de Oudejaarsviering kan knallen, maar daarvan is in het onderhavige geenszins sprake. Beide dames en heren spelen met enorme 'schwung' de sterren van de hemel. Met passie en veel muzikaliteit ontvouwen de compositorische lijnen zich voor je en wordt je meegetrokken in de opname. Een opname die aan doorzichtigheid en detail niets te wensen over laat. Ik kan me zelfs niet heugen een betere gehoord te hebben. Mooie apparatuur kan helpen, maar als je de 'gouden oortjes' niet hebt, kom je niet ver, zeker niet op het niveau van dit label. En dat mag best een gezegd: Jared C. Sacks heeft samen met Hein Dekker een klankjuweel gemaakt.